

Melléklet

1.számú melléklet – Tanári kérdőív

Üdvözlöm!

Toldi Anikó vagyok, a Szegedi Tudományegyetem elsőéves, tanári mesterszakos hallgatója. Jelen kérdőív egy kutatás részét képezi, mely a német két tanítási nyelvű gimnáziumok célnyelvi civilizáció óráit vizsgálja, azon belül is a migráció és kisebbség témájának bemutatását. A kérdőív kitöltése anonim módon zajlik. A kérdőív kitöltése körülbelül 10 percet vesz igénybe. Köszönöm segítségét!

1. Ön szerint mennyire fontos a hagyományos idegennyelvi órák során a célország kultúrájának ismertetése? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ!

a) Nagyon fontos (sokat foglalkozom vele	b) Kevésbé fontos (néha foglalkozom vele a tanórákon)	c) Nem fontos (szinte alig foglalkozom vele a tanórákon)

2. Véleménye szerint mennyire játszanak fontos szerepet az audiovizuális eszközök (pl. filmvetítés) a tanórák során? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ!

a) Nagyon fontos szerepük van	b) Érdeemes alkalmanként használni őket	c) Nem fontosak

3. Ön milyen gyakran alkalmaz audiovizuális eszközöket a tanórákon? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ!

a) Szinte minden órán	b) Gyakran (minden 2. vagy 3. tanórán)	c) Szinte soha

4. Véleménye szerint érdemes-e a diákok kompetenciáit a hagyományos módszerek mellett filmekkel, mai külföldi zenével fejleszteni? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ!

a) Igen, mindenképpen	b) Nem, nem tartom fontosnak.

5. A célnyelvi civilizáció tanórákon mekkora hangsúlyt fektet(ne) a németországi kisebbségek bemutatására? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ! Válaszát kérem indolokja meg 2-3 mondatban!

10. Mely filmeket, sorozatokat ismeri az alábbiak közül? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ! Több választ is megjelölhet.

- a) Türkisch für Anfänger – sorozat
- b) Türkisch für Anfänger – film
- c) Die Fremde
- d) Gegen die Wand
- e) Kebab Connection
- f) Chico

11. A Török kezdőknek egy olyan világsikerű német sorozat, mely a török-német multikulturális különbségeket mutatja be humoros formában. Egy-egy epizód körülbelül 25 perces, de az epizódok egyenként is lehetséges alapjai lehetnének az előítéletek és kisebbségi konfliktusok bemutatásának. Ön alkalmazná-e ezeket az epizódokat a migrációs téma bevezetésére, feldolgozására? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ! Válaszát kérem indokolja meg 2-3 mondatban!

- a) Igen, jó ötletnek tartom
- b) Nem, szerintem nincs erre szükség

.....

.....

.....

.....

12. Eddigi tapasztalatai szerint a németországi kisebbségek bemutatása, a téma alapos átdolgozása befolyásolta-e a diákok viszonyulását a magyarországi kisebbségekhez?

Ha válasza igen: A diákok hozzáállása pozitív vagy negatív irányban változott? Kérem húzza alá az Ön számára megfelelő választ!

- a) Igen, pozitív
- b) Igen, negatív
- c) Nem változott
- d) Nem tudom megítélni

13. Ön szerint az egyes filmek által mutatott pozitív kép elősegítheti-e a kisebbségekről kialakult előítéletek eloszlatását, illetve a kisebbségekkel szembeni előítéletekből fakadó osztálytermi, iskolai konfliktusok megelőzését?

- a) Igen
- b) Nem
- c) Nem tudom megítélni

2. számú melléklet – Tanulói kérdőív

Üdvözöllek!

*Toldi Anikó vagyok, a Szegedi Tudományegyetem elsőéves, tanári mesterszakos hallgatója. Ez a kérdőív az egyik kutatásomhoz szükséges, amiben a két tanítási nyelvű gimnáziumok civilizáció óráit vizsgálom. A kérdőív anonim, ezért kérek **NE ÍRD FEL A NEVED** a lapra! A válaszodat csak én fogom olvasni és úgy felhasználni, hogy ne lehessen felismerni, milyen válaszokat adtál. A kérdőív kitöltése körülbelül 10-15 percet vesz igénybe.*

Köszönöm a segítséged!

- 1. Szívesen tanulsz a német kultúráról (ünnepek, étkezési szokások, történelem, stb.) a német nyelvi órákon? Kérlek húzd alá a számodra legmegfelelőbb választ!**

a) Igen, érdekel a német kultúra   b) Nem, nem tartom érdekesnek a német kultúrát

- 2. Szerinted fontos-e, hogy a tanórákon a tankönyvek mellett videók, filmrészletek, dalok, stb. segítségével is dolgozzátok fel a témákat? Kérlek húzd alá a számodra legmegfelelőbb választ!**

a) Igen, jobban felkeltené az érdeklődésem   b) Nem, nem tartom fontosnak

- 3. Tanáraid milyen gyakran használnak hangfelvételeket, videókat a tanórák során? Kérlek húzd alá a számodra legmegfelelőbb választ!**

a) Szinte minden órán   b) Alkalmanként   c) Szinte soha

- 4. Te milyen eszközökkel tanulsz szívesen? Hogyan készülsz fel az órákra egy-egy témában? Kérlek húzd alá a számodra legmegfelelőbb választ! Több választ is megjelölhetsz.**

a) Tankönyvekből

b) Videók, filmek

c) Internetes források (például cikkek)

d) A témában íródott más könyvek

e)Egyéb eszközök: _____

5. Hogyan tetszett az előbb látott sorozat?

a) Tetszett, érdekesnek találtam

b) Nem tetszett, nem találtam érdekesnek

6. Szívesen néznél ebben a témában született filmeket a tanórák során?

a) Igen

b) Nem

7. A látottak alapján szerinted hogyan ábrázolták a törököket a sorozatban? Kérlek húzd alá a számodra legmegfelelőbb választ!

a) Egyértelműen pozitívan

b) Egyértelműen negatívan

c) Inkább pozitív, de voltak benne negatív ábrázolások

d) Inkább negatív, de voltak benne pozitív ábrázolások

8. Az alábbi képeken a sorozat szereplőit láthatod. Osztályozd őket 1 és 5 között, hogy mennyire voltak számodra szimpatikusak! (5- nagyon szimpatikus, 4- szimpatikus, 3-kevésbe szimpatikus, 2: nem szimpatikus, 1: egyáltalán nem szimpatikus)

A)

B)

C)

D)

E)

A: ____

D: ____

B: ____

E: ____

C: ____

9. A képen a sorozat záróképét láthatod. Mit gondolsz, milyen üzenete lehet ennek a jelenetnek? Kérlek válaszolj 3-4 mondatban!

(Néhány segítő kérdés: Szerinted milyen változáson ment át a család a bemutatott epizódban látottakhoz képest? Mit gondolsz, milyen üzenete lehet ennek a német társadalom számára?)

---

10. Te hogyan viszonyulsz a Magyarországon élő kisebbségekhez? Kérlek húzd alá a számodra legmegfelelőbb választ!

- a) Toleráns vagyok velük szemben
- b) Nem vagyok toleráns velük szemben
- c) Nem tudom megítélni, még nem foglalkoztatott a kérdés

11. Véleményed szerint ha a bemutatott sorozathoz hasonló pozitív példát látsz, az segíthet-e abban, hogy elfogadóbb legyél a magyarországi kisebbségekkel szemben?

- a) Igen
- b) Nem

3. számú melléklet – Óratervek

A melléklet ezen részénél néhány kiegészítést szeretnék tenni. A teljes óraterven szerepelnie kell az oktatónak, az osztálynak és a tananyag címének is, azonban konkrét csoport híján a tervezet ezen részére nem kívánok kitérni, kizárólag az egyes feladatokat, az időkeretet, a munkaformát és a felhasznált eszközöket ismertetem. A csoport 12. vagy 13. osztályos, német két tanítási nyelvű képzésben részt vevő diákokból áll. Az óraterv szerkezete és felépítése főként az Oktatási Hivatal által kiadott útmutató alapján készült¹

A tervezetek jelen esetben magyarul kerülnek bemutatásra, azonban a munkanyelv a német, így tehát a tanárok és a diákok az óra keretein belül kizárólag az idegen nyelvet használják.

1. óra

Lépés	Óra menete	Cél	Munkaforma	Eszköz	Idő
1.	T: köszönti a diákokat és a naplóba felvezeti a szükséges adatokat (óraszám, téma, hiányzók)	Adminisztrációs feladatok ellátása, az óra megkezdése	Frontális munka	-	2'
2.	T: megkéri a tanulókat, hogy alkossanak három fős csoportokat (<i>a csoportok száma a csoport összlétszámától függ</i>) T: kiosztja az előre elkészített feladatlapokat, kártyákat	Az órai munka előkészítése	Frontális és csoportmunka	Feladatlapok, kártyák, füzet, toll	2'
3.	T: "Kérlek olvassátok el a kapott kártyákat és párosítsátok a fogalmakat a magyarázataikkal!" (<i>fogalmak: kisebbség,</i>	Fogalommeghatározás, tárgyi tudás bővítése, beszédkésztség fejlesztése	csoportmunka	kártyák	3'

¹ https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/idegen_nyelv.pdf

	<i>migráció, előítélet, sztereotípa, kultúra</i>				
4.	T: "Ismertesse az általatok kapott válaszokat! Beszéljük meg közösen, mit is jelenthetnek az egyes kifejezések!"	Elméleti háttér megalapozása, beszédkésztség fejlesztése	Frontális	A diákok által összepárosított kártyák	2'
5.	T: "Gyűjtsünk közösen példákat az előbb megismert jelenségekre! Hagyatkozatok az eddigi tapasztalataitokra és ismereteitekre!"	Beszédkésztség és kooperációs készség fejlesztése	Frontális és csoportmunka	Füzet, toll	5'
6.	T: "Elemézzék a feladatlapon látható grafikont és próbálják meg főbb következtetéseket levonni az ábrázolt adatok alapján!" (A grafikon a Statistisches Bundesamt honlapjáról származik, címe: Migranten in Deutschland) http://www.planet-wissen.de/alltag_gesundheit/gastarbeite_r_und_migration/migrationsland_deutschland/img/migration_grafik1neu_dpa_g.jpg	Intenzív olvasásértés és beszédkésztség	Frontális és csoportmunka		15'
7.	T: "A török kisebbség Németországban.	Beszédkésztség és olvasásértés fejlesztése,	Frontális	Feladatlap	15'

	Hogyan kezdődött a történetük? Nézzük át közösen az 1. számú feladatlapot."	tárgyi tudás bővítése			
	<i>(A feladatlap a németországi munkásegyezmény kialakulásának okait és főbb ismertetőjegyeit foglalja magában képek segítségével. Forrás: Bundeszentrale für Politische Bildung – 50 Jahre Deutsch-türkisches Anwerbeankommen, 1. feladatlap)</i>				
8.	T értékeli az órát, majd lezárja azt	Az órai munka értékelése	Frontális	-	1'

2. óra

Lépés	Óra menete	Cél	Munkaforma	Eszköz	Idő
1.	T: köszönti a diákokat és a naplóba felvezeti a szükséges adatokat (óraszám, téma, hiányzók)	Adminisztrációs feladatok ellátása, az óra megkezdése	Frontális munka	-	2'
2.	T: "Ismételjük át röviden, milyen fogalmakat ismertetek meg az előző alkalommal?"	Ismétlés Beszédkészség fejlesztése	Frontális	Előző órai feladatlapok, jegyzetek	3'
3.	T levetíti a diákoknak a "Török kezdőknek" című sorozat első epizódját, melynek címe "Ez az a rész,	Hallásértés Szelektív információgyűjtés és	Frontális	Kivetítő, laptop	25'

	melyben elveszítem a szabadságomat" (német nyelven) T: "Kérlek figyeljétek meg az egyes szereplőket, milyen tulajdonságokkal rendelkeznek, illetve milyen sztereotípiák kerülnek ábrázolásra az epizódban!"				
4.	T megbeszéli a diákokkal a kapott válaszokat, ötleteket	Beszédképesség	Frontális	A diákok jegyzetei, az epizód egyes jelenetei	14'
5.	T értékeli az órát, majd lezárja azt	Órai munka értékelése	Frontális	-	1'

3. óra

Lépés	Óra menete	Cél	Munkaforma	Eszköz	Idő
1.	T: köszönti a diákokat és a naplóba felvezeti a szükséges adatokat (óraszám, téma, hiányzók)	Adminisztrációs feladatok ellátása, az óra megkezdése	Frontális munka	-	2'
2.	T: "Miről szólt az előző órán látott sorozat? Kik voltak a szereplők és milyen sztereotípiák kerültek ábrázolásra?"	Ismétlés és beszédképesség	Frontális	A diákok előző órai jegyzetei	5'
3.	T 2 csoportra osztja a	Csoportok felosztása, a	Frontális	-	1'

	diákokat. A csoporton belül további felosztásra kerül sor, az egyik fele a "cselekvő" csoport lesz, a másik felük pedig a "megfigyelő"	következő feladat előkészítése			
4.	T: "Játszunk el két szituációt. A cselekvő csoport feladata az lesz, hogy a kapott helyzetet minél hatékonyabban oldja meg. A megfigyelők pedig gyűjtsenek ötletet arra, hogy a konfliktust hogyan lehetett volna másképp megoldani." A diákok 10 perc felkészülési időt kapnak a 3 perces jelenetre. <i>1. szituáció: Új lány érkezik az osztályba. Furcsának tűnik, mert</i>	Beszédkésztség Olvasásértés Szociális készségek fejlesztése	csoportmunka	Füzet, toll	10'

	<i>fejkendő visel. A diákok ezt ellenzik, hiszen ők nem hordhatnak kendőt vagy sapkát órán. A tanár és a diáklány elmagyarázzák ennek az okát.</i> <i>Szereplők: elégedetlenkedő diákok, tanár, új diák.</i> <i>2. szituáció: Német diák érkezik az osztályodba. A szünetben beszélgetni kezdtek, azonban az egyik iskolatársatok csakis sztereotípiákat említ a németekkel kapcsolatban. Győzzétek meg arról, hogy nem általánosíthat ezek alapján.</i> <i>Szereplők: Német diák, diákok, sztereotípiákat alkalmazó diák</i>				
5.	A diákok prezentálják a jeleneteket és közösen	Beszédkésztség Szociális készségek fejlesztése	Csoportmunka és frontális munka	A diákok jegyzetei	15'

	megbeszéljük a "megfigyelők" észrevételeit. Ha a feladat elvégzését nem veszik komolyan a diákok, a tanár segítő kérdésekkel, ötletekkel lép közbe.				
6.	T: "Ti hogyan fogadnátok egy más kultúrával rendelkező diákot az osztályotokban? Hogyan segítenétek neki beilleszkedni?"	Beszédképesség Szociális képességek fejlesztése	Frontális	-	11'
7.	T értékeli az órát, majd lezárja azt	Órai munka értékelése	Frontális	-	1'